

Πάντα, πλάι μου, σιμά μου
όλοζώντανη κι ίδια.
Και σεις λειψά όνειρά μου,
συντριμμένα παιχνίδια !

Νύχτα . . Βαθιά στην πλάση,
σεισμοί και καρδιοχτύπια.
Τήν ψυχή σου άχ ! στο τάσι
της αγάπης, δέν ήπια . .

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ANDRÉAS LATZKO

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΝ

Γ'.

— Ρημασμένοι ! Λοιπόν ένα πράμα σάς ζητώ. Φανταστήτε πώς αυτός ο πόλεμος γινότανε σ' όποιαν άλλη εποχή της ιστορίας του κόσμου, άς πούμε στο τέλος του δέκατου όγδοου αιώνα. Σδηστε όλες της εφεύρεσεις, τις ανακάλυψες, τὰ μουσικά και ποιητικά έργα, τις πρόοδες της γιατρικής, της φιλοσοφίας και των άλλων, και τέλος όλη την εργασία των ανθρώπων που εκείνη την εποχή θά είτανε είκοσι ως σαράντα χρόνων. Θά μου άπαντήσετε πώς οί πιό μορφωμένοι δέ θά σκοτωνόντανε ίσως όλοι. Δέ λέω πώς οί χεροδομίδες διαλέγουν τὰ καλύτερα κεφάλια για να τὰ σπάσουν, μά ούτε βέβαια και τὰ λυπούνται. Καί δύσκολα μπορώ να πιστέψω πώς οί στοχαστές, οί τεχνίτες, κ' οί μεγάλοι εφευρέτες θά είτανε κ' οί καλύτεροι πολεμιστές.

Δίχως να τὸ θέλει ο θεός κούνησε τὸ κεφάλι.

— Μάλλα λόγια θά θέλατε νάναι άνθρωποι που να πάνε να δίνουν τὸ τομάρι τους για τὸς άλλους που εκείνη τὴν ὥρα θά ζούνε με τίς μεγάλες τὸς ιδέες πάνου σένα αναπαιτικό καναπέ. Όπως και νάναι, έχετε ένα πολὺ αναπτυγμένο αίσθημα δικαιοσύνης. Αυτό πρέπει να τὸ μολογήσουμε.

— Μά τώρα τί γίνεται λοιπόν ; ρώτησε ο Βάιλερ. "Αν τὰ δάχτυλά του είτανε συνηθισμένα να μεταχειρίζονται τὸ τουφέκι αντί να χτυποῦν τὸ πιάνο, δέ θάχε ο Γκάτσκη τὸ δικαίωμα να μείνει στὸν τόπο του ; Μήπως δέ φυλάτε με φροντίδα όλους τὸς μηχανικούς, τὸς μεταλλευτές, τὸς χημικούς και τὸς άλλες χιλιάδες ανθρώπους γιατί έτσι θάναι πιό χρήσιμοι στὸν πόλεμο παρά τραδώντας τὸν κόκορα τοῦ τουφεκιού τὸς ; "Η τερατώδης μυωπία είναι ίσα ίσα που φυλάνε μόνο εκείνους που δίνουν μιὰ άμεση ὠφέλεια και ξεχνάνε πὼς ἡ δύναμη ἐνός λαοῦ βγαίνει μόνο ἀπὸ τὴν ένταση όλων των ἐνεργειών του. Πιστεύετε λοιπόν ειλικρινά πὼς ἡ δύναμη ἐνός ἔθνους μετριέται σὲ τουφέκια ; Μά ένα άσθενικό πλάσμα με στενὸ στήθος, τὸ ξαίρατε, ἀξίζει σήμερα πιό πολὺ ἀπὸ συντάγματα Κυκλώπων, αν μπορεῖ να ζυμώσει μιὰ καινούργια ἐκρηχτικήν ὄλη. "Η νίκη κατασκευάζεται μες στάργαστηρι, στίς φάμπρικες των πυρομαχικών, στή σάλα της χαρτογραφικής ὤπηρεσίας, και τὰ έννιά δέκατα ἀπὸ τὸς

στρατιῶτες πεθαίνουν πρὶ να δοῦνε τὸν ὀχτρό. Κ' οί άνθρωποι σημαιοστολίζουν τὰ στίγια τὸς και δίνουν θάρρος στὸς στρατιῶτες, σάμπως να κρέμεται και σήμερα' ἀκόμα ἡ ἐπιτυχία ἀπὸ τὴν παλικαριά και να μὴ βγαίνει ἀπὸ μιὰν ἀψυχη ὀργάνωση.

— Μπρός, μπρός, εἶπε μελαγχολικά ο Ντόρντορφ, ὅποιος θελήσει να φανεῖ παλικάρι, θάβρει πάντα τὴν εὐκαιρία. Κι όταν ἐμεῖς κάνουμε κανόνια που κανείς δέν μπορεῖ να τὰ μιμηθεῖ, κι αυτό δείχνει πὼς είμαστε ἀνῶτεροι. Θριαμβεύουμε γιατί σκεπτόμαστε σβλα πιό πολὺ.

— "Αλήθεια ; εἶπε κοροϊδευτικά ο Βάιλερ. "Έτσι τὰ προτερήματά μας είναι που παλεύουν με τὰ προτερήματα των άλλων. Τὰ δπλα μας, μήπως ἐμεῖς τὰ φτιάσαμε ; Πάρτε λοιπόν ἀπὸ τὸ Χίντεμπεουργκ ἔ,τι έχει ἀπὸ τὸ πνέμα των ὀχτρών μας. Μήτε να τηλεφωνήσει θά μπορούσε, μήτε να τηλεγραφήσει, μήτε να τραβήξει μιὰ κανονία κι ἀκόμα δέ θά μπορούσε να λογαριάσει τὴν τροχιά μιᾶς βολῆς με τὸ σύστημα που τὸ ὤδωσε ο "Εγγλέζος Νεύτωνας.

— "Αστειεύεστε, διαμαρτυρήθηκε ο Ντόρντορφ θυμωμένος. Αυτό δέ δείχνει παρά πὼς ἐμεῖς ἔχουμε τὴν τέχνη να χρησιμοποιούμε κι ἀπ' αὐτοὺς καλύτερα τίς δικές τὸς εφεύρεσεις. Κι αυτό γιατί ίσα ίσα είμαστε πιό ἐργατικοί, πιό ἐπιδέξιοι, πιό τολμηροί ἀπ' αὐτούς.

— "Ας ἀφίσουμε, ἂ θέλετε κατὰ μέρος τὴν τόλημ. "Αφοῦ ὄλη ἡ δουλειά είναι να τραβοῦμε κατὰπάνω στὸν ὀχτρό δίχως αὐτὸς να μπορεῖ νάπαντήσει, να τὸν γελάμε να τὸν χτυποῦμε ἀπὸ πίσω, κι ἀφοῦ ἔχεις τὴ νίκη αν ξαίρεις σὲ ποιά πλευρά βρίσκεται ο καλύτερος στρατηγός και τὸ δυνατότερο σῶμα τοῦ ὀχτροῦ, πολὺ λίγη θέση μένει για τὴν ἀτομική παλικαριά. Για να ποῦμε τὴν ἀλήθεια, ἡ δύναμη κ' ἡ παλικαριά δέν λογαριάζονται πιὰ στὸν πόλεμο. "Η δύναμη μοιάζει με τὸν πιό γερὸ χαμάλη τοῦ κόσμου που θά δοκίμαζε να συναγωνιστεῖ με τὸ γιγάντιο βαροῦλκο τοῦ λιμανιοῦ τοῦ "Αμβούργου. "Ένα παιδί βυζανιάρικο νάκουμπήσει τὸ χέρι του σένα μοχλὸ θά σηκώσει δέκα χιλιάδες φορὲς πιό πολὺ. "Ολ' αὐτὰ είτανε δμορφα όταν ἡ ἐπιτυχία ἔδινε ἀπ' τὰ δυνατότερα χέρια, τίς μακρύτερες λόγχες, τὰ πιό χοντρά κεφάλια. Σήμερα οί ἀ-

ρετές που νικούν σὲ καιρὸ εἰρήνης κάνουν νὰ νικᾶς καὶ στὸν πόλεμο. Ἐκεῖνος πού, στὴ φάμπρικά του, κάνει τὰ πιὸ πολλὰ κουμπιὰ τῆς σουστάς, μπορεῖ νὰ κάνει καὶ τίς πιὸ πολλές χεροβομίδες. Γενικά δὲ θάτανε πιὰ ἀνάγκη νὰ σκίξει ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου τὸ κεφάλι. Ἡ δυνατότερη βιομηχανία θάδαζε καὶ τοῦ τὴν πιὸ ἀδύνατη, ὁ ἐπιτηδειότερος θὰ ξεθρόνιαζε τὸν ἀφελέστερο. Μονάχα ἡ παράδοση καὶ κοινω- νικὲς αἰτίες κάνουν νὰ μετριέται ἀκόμα ἡ δύναμη μὲ πτώματα. Γιατὶ μονάχος ὁ συναγωνισμός, δίχως αἷμα θὰ φαίνότανε στοὺς ἀνθρώπους πολὺ σκληρὸς καὶ ὄχι ἀρκετὰ ὁμορφος.

Ὁ Γκάτσκη ἀρχισε νὰ γελάει δυνατὰ. Ἡ Ματίλντη εἶχε σηκωθεῖ. Πηγαίνοντας πρὸς τὴν πόρτα, φοδέρισε μὲ τὸ δάχτυλο τὸ Βάιλερ.

— Ἡ ὥρα εἶν' ἔξη καὶ πρέπει νὰ πάω ὅτ' ἔλα- τρο. Πέρασε τὸ ἀπόγεμά μας, δίχως νὰ μᾶς μείνει καιρὸς νὰ διασκεδάσουμε ποῦμαστε μαζί. Μὰ προ- σέξτε. Τὴν ἄλλη Κυριακὴ θάχω στὸ τραπέζι ἕνα κουμπιὰ τοῦ Ἑρυθροῦ Σταυροῦ, καὶ ἄλλοι μονοὶ σὲ κείνον ποὺ θάρχησινε τὴ συζήτηση!

Ὁ Βάιλερ, θλιμμένος πῆρε τὸ χέρι της καὶ τὸ φερε στὰ χεῖλῃ του.

Ὁ Ντόρντορφ μὲ τὰ μάτια του ἀκολουθοῦσε τὴν ἀνεψιά του. Περίμενε νὰ ξανακλείσῃ ἡ πόρτα πίσω- τας. Ὑστερα, μὲ προκλητικὸ τόνο γύρισε στὸ Βάι- λερ.

— Κρίμα ποὺ δὲ φθάνω στὸ ὕψος τῶν βασιλῶν σας συμπερασμάτων. Κ' ἔκανε τὸ μισοκακόμοιρο... Θάθελα μονάχα νὰ κάνω ἐδῶ μιὰ μικρὴ παρομοίω- ση ποὺ δὲν εἶναι βέβαια τόσο ξευπνη ἔσο ἡ ἰδέα σας νὰ κάνετε τὰ μελλίσσια καὶ τὰ πρόβατα τίγρη- δες. Θελήσατε νὰ ποδεῖξετε μαυτὴ τὴν εἰκόνα — βλέ- πετε πῶς ὡς ἐδῶ ἀρκετὰ καλὰ παρακολούθησα τίς ἰδέες σας — πῶς θάτανε ἀδικο νὰ ποσπάσουμε τόσα ὄντα ἀπὸ τίς εἰρηνικὲς δουλειές τους καὶ νὰ τὰ στεί- λουμε στὸν πόλεμο. Μὰ πείτε μου τώρα ἂν ἕνας ἄνθρωπος ποὺ βρέθηκε σὲ ξαφνικὰ πλημμύρα πα- λεύοντας ἐναντίονα στὸ ρέμα δὲν πρέπει νὰ προσπαθῇ- σει πρῶτα πρῶτα νὰ βρεῖ γις κάτου ἀπὸ τὰ πόδια του. Λίγο θὰ προσέξῃ κείνη τὴ στιγμή στ' ἄλλα χα- ρίσματά του. Ὅλες του τίς δυνάμεις θὰ τίς μαζέψῃ καὶ θὰ τίς ρίξῃ στὰ χέρια καὶ στὰ πόδια του. Στοι- χηματίζω πῶς καὶ ὁ κ. Καρούζο ὁ ἴδιος δὲ θάρχιζε νὰ κάνει τρίλλιες μὰ ἴσα ἴσα θάφινε ἡσυχὰ τὸ λάρυγ- γά του γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ διατηρηθεῖ ὅσο μπορεῖ πιὸ πολὺ πάνω στὰ νερά. Μὰ μήπως ἔχετε καμιὰ διαφορετικὴ ἀποψη; Τότε...

Ὁ Βάιλερ ἀνυπόμονος, τοῦκοψε τὴν ὁμιλία.

— Εἰμαι φυσικὰ ὁλότελα σύμφωνος μαζί σας, ἀ- ποῦ καὶ σεις εἰστε ὁλότελα σύμφωνος μαζί μου. Λέτε ἀλήθεια πῶς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος μόλο του τὸν κίν- τυνο θὰ μεταχειριζότανε μονάχα τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια του. Δὲ θὰ γύρουνε βοήθεια ἀπὸ τὸ λάρυγγά

του μήτε γιὰ νὰ ρυθμίσει τὰ κινήματά του. Ἄ δὲν εἶναι τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια τοῦ ἀρκετὰ γερὰ, αἱ βέ- βαια θὰ βουλιάξῃ. Δὲ θέλω πιὸ πολλὰ. Μὰ τὸ κρά- τος κάνει ἴσα ἴσα τὸ ἀνάποδο. Λέει: Δὲν εἶναι και- ρὸς νὰ τραγουδᾷτε, μήτε νὰ μελετᾷτε, μήτε νὰ γρά- φετε, μήτε νὰ ζωγραφίζετε, πρέπει λοιπὸν καὶ τὸ λάρυγγι καὶ ἐλα τ' ἄλλα ὄργανά σας νὰ γίνουν χέρια καὶ πόδια. Ἄν ὁ λάρυγγας δὲν μπορεῖ νὰ τὸ κάνει αὐτὸ, τὸν φέρνω μπρὸς στὸ στρατοδικεῖο καὶ τὸν του- φεκίζω.

— Σοφιστεῖς!... Μπορεῖ εὐκολὰ κανεὶς νὰ γυρί- σει μιὰ παρομοίωση σὲ τρόπο ποῦ... ποῦ νά... ἔλεγε λαχανιασμένος ὁ Ντόρντορφ. Μὰ ἡ Ματίλντη ἔδγα- νε ἀπ' τὴν κάμαρά της μὲ τὸ πανωφόρι της καὶ μὲ τὸ καπέλλο στὸ κεφάλι ἔτοιμη νὰ μπεῖ στὴ μέση ἀ- κόμα μιὰ φορά.

— Πάλε συζήτηση ἔχουμε; φώναξε θυμωμένα. Ἐσπρωξε τὸ θειο της καὶ εἶπε τοῦ Βάιλερ.

— Βάρδαρε!

Ὁ Ντόρντορφ, σὰν ψάρι στὴ στεριά, ἀνοίγε τὸ σνόμα νὰ πάρῃ λίγο ἀέρα. Σηκώθηκε στὴν ἄκρη τῶν ποδιῶν του πάνω ἀπὸ τοὺς ὤμους τῆς Ματίλ- ντης.

— Κανεὶς δὲν μπορεῖ ἀλήθεια νὰ μὲ κατηγορή- σει πῶς δὲν ἔχτιμῶ τὴν τέχνη καὶ τὴ φιλολογία. Μὰ κάθε πράμα στὸν καιρὸ του. Εὐκολο νὰ ποδεῖξῃ κανεὶς πῶς ἕνας λάρυγγας δὲν κολυμπᾷ. Κ' ὕστε- ρα, γυρνώντας πρὸς τὸν Γκάτσκη ποὺ γελοῦσε, πρό- στεσε.

— Μὰ τὴν ἀλήθεια πρέπει νάχει κανεὶς πολὺ λίγες ἀξιώσεις γιὰ νὰ γελάει μὲ τόσο σαχλὰ ἀστεῖα.

Ἡ Ματίλντη ἔβαλε τὸ χέρι της στὸν ὦμο του.

— Θεῖς μου, πρέπει νὰ φύγουμε.

Μ' αὐτὸς γύρισε πίσω καὶ φώναξε μὲ πεισματά- ρικο τόνο.

— Μὰ ἂν ὁ ὀχτρός εἶχε μπεῖ μέσα στὴν πατρί- δα, ἂν ἡ χώρα εἶτανε ρημασμένη, ποδοπατημένη, τὰ πιάνο σπασμένα γιὰ νὰ γίνουν ξύλα γιὰ τὴ φω- τιά, ὅπως ἔγινε μὲ τοὺς στρατιῶτες μας στὴ Γαλλία τὸ 70, ὁ κ. Γκάτσκη δὲ θὰ μπορούσε νὰ μᾶς δείξῃ τὸ ταλέντο του. Θαρρῶ πῶς δὲ θὰ εἶτανε καὶ πολ- λοι ποὺ νάχουν ὀρεξὴ νὰκούσουνε τὴ μουσικὴ του. Ὅταν ἡ ζωὴ τῆς πατρίδας εἶναι σὲ κίντυνο, ἡ ὁ- μορφότερη μουσικὴ δὲν εἶναι παρὰ παιδιάστικα κα- μώματα. Κι ὅμως πρέπει νὰ μπορεῖ νὰ καταλαβαί- νει κανεὶς ποῖο εἶναι τὸ σπουδαῖο, ἡ βάση σὲ μιὰ δουλειά, καὶ ποῖο δὲν εἶναι.

— Ἡ ζωὴ τῆς πατρίδας; ρώτησε ὁ Βάιλερ. Μποροῦν λοιπὸν ἔτσι, μ' ἕνα φύσημα νὰ σήσουν ἀπ' τὸν κόσμον ἐδδομήντα ἑκατομμύρια ἀνθρώπους.

Ὁ Γκάτσκη εἶχε ξανακλείσει τὸ πιάνο του καὶ ὀρθίως κοντὰ στὸν ντὲ Κρυλῶφ παρακολουθοῦσε μὲ ἐκχαριστημένο ὕψος τὴ συζήτηση. Μὰ ξαφνικὰ ἡ ἐκφραστὴ του ἐγίνε σοβαρὴ, ἔσπρωξε ὀρμητικὰ τὸ

Βάιλερ, κ' ἔστρεψε πρὸς τὸ θεῖο. Εἶτανε γαλήνιος μ' αὐστηρὸς.

— Ἀκοῦστε ἀγαπητέ μου. Ἐχετε τὴν καλωσύνη νὰ μὴν γγίξετε τὴν τέχνη μου. Παιδιδάστικα καμώματα, εἶπατε; Θάπρεπε πρῶτα νὰ μάθουμε ἀν αὐτὸ τὸ μακελιὸ ποὺ κάνει νὰ χορεύουν ἑκατομμύρια ἀνθρώποι, καταστρέφει χώρες δλάκερες καὶ φέρνει τὴν πείνα στοὺς λαούς, ἀν αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ πιὸ παιδιδάστικο κάμωμα. Τὸ παιχνίδι κάμπωσων ἑκατομμυρίων κεφαλῶν ποὺ ἀνίκανα νὰ καταλάβουν, προτιμοῦν νὰ βάλουν φωτιά στὶς τέσσερις ἄκρες τοῦ κόσμου ἀντὶ νὰ κοπιᾶσουν λιγάκι γιὰ νὰ μποῦν σὲ μιὰ σκέψη καινούργια, διαφορετικὴν ἀπὸ τὴ δική τους. Παιδιδάστικα καμώματα. Μὰ ἐγὼ μὲ τὰ παιδιδάστικα καμώματά μου ἀλλάζω, καὶ τὸ καυχιέμαι, σὲ ἀρνιά, τοὺς πιὸ χοντροὺς καὶ τοὺς πιὸ ἀποχτηνωμένους, σὲ καλωσύνη, τὸ πιὸ σκοτεινὸ μῖσος, καὶ κάνω ἀνοιχτὲς ἀγκάλες τὶς σφιγμένες γροθιές. Ἐνὼ μὲ τὴ θεία δύναμη ποὺ μπροστά της γονατίζετε καὶ μὲ τὸ σακροσάνκτο σας Χίντεμπουργκ κάνετε σαπίλα τοὺς πιὸ γεροὺς ἀνθρώπους καὶ ἄγρια θεριά τὶς καλύτερες ἀνθρώπινες καρδιές. Ἀφίστε σὰς παρακαλῶ ἡσυχὴ τὴν τέχνη μου. Ὅταν ἡ δύναμη βαρύνει ἀπάνω σας ἕνα δυὸ χρονάκια ἀκόμα, τότε θὰ θυμάστε μὲ λύπη αὐτὰ τὰ παιδιδάστικά μου καμώματα. Περιμένετε. Λοιπὸν τί, φεύγουμε;

Ἀδιδάδικα ἔστρεψε τὴ ράχη του στὸ θεῖο, καὶ μόλις ἀντάμωσε τῆς Ματίλντης τὴ ματιά, τὸ μέτωπό του φωτίστηκε ξανά. Ἐκεῖνη τὸν τύλιγε μὲς στὸ γλυκὸ της αἶσθημα. Πέρασε μπρὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους γιὰ νὰ τὸν πλησιάσει καὶ μὲ τὸ χαριτωμένο γνέψιμο τοῦ κεφαλιοῦ ποῦκανε τὸν Γκάτσκη νὰ τὴ λατρεύει ἀκόμα πιὸ πολὺ τοῦπε.

— Πρέπει νὰ φύγω καὶ ἀν ἀκόμα οἱ κύριοι θέλουν νὰ μείνουν. Ἀρχίζουμε στὶς ἑπτὰ κ' εἶναι σκεδὸν ἐξήμιση.

Ὁ δόκιμος ντὲ Κρυλὼφ εἶχε ντυθεῖ πιά καὶ περίμενε τοὺς συντρόφους του στὴν πόρτα. Τὸ πρόσωπό του ἡσυχό, στοχαστικὸ, φαινότανε σὰν κυριεμένο ἀπὸ κάποια μεγάλη χαρὰ. Προχώρησε μπρὸς ἀπὸ τὴ Ματίλντη καὶ τὸν Γκάτσκη καὶ στὸ κεφαλόσκαλο γυρίζοντας πρὸς αὐτοὺς εἶπε.

— Μὰ εἶναι θαυμάσιος ὁ τρόπος ποὺ ἔχτελέσανε κ'οἱ δυὸ τους τὴ θανατικὴ καταδίκη τοῦ Ντόρντορφ. Ὅ,τι ἀναγκάστηκα νὰ καταπιῶ δεκαπέντε χρόνια τώρα...

Σώπασε. Ὁ θεῖος ἔβγαине μαζί μὲ τὸ Βάιλερ. Κατεβήκανε σιωπηλοί. Μπρὸς στὴν πόρτα ἡ Ματίλντη ἔβγαλε κρυφὰ ἀπὸ τὸ τσαντάκι της δυὸ εἰσιτήρια καὶ στρέφοντας πρὸς τὸν ντὲ Κρυλὼφ.

— Ἀλήθεια δὲν μπορεῖτε νὰ μακρύνετε τὴν ἀδείά σας ὥς στὶς ἑντεκα; Ἄν λέγατε μιὰ λέξη στὴν Ἀδελφὴ Μεγαλειότητα τὸν Ἀνθυπασπιστὴ...

— Εἶναι ἀνοησία, φώναξε μανιωμένος ὁ Γκάτ-

σκη. Πρέπει νὰ γυρίσουμε ἀμέσως. Μὴ γίνεσαι λοιπὸν παιδί...

— Ἀλίμονο, δεσποινίς, γυρεύετε παραπάνου ἀπ' ἐτι μπορῶ, ψιθύρισε ὁ ντὲ Κρυλὼφ.

— Καλὴ διασκέδαση, φώναξε ἀποφασιστικὸς ὁ Γκάτσκη ἀπλώνοντας τὸ χέρι στὴ Ματίλντη. Μ'αὐτὴ μὲ παρακαλεστικὸ τρόπο τὸν κράτησε.

— Ἐχω τόση ὄρεξη ἀπόψε, εἶπε. Ἡ δεύτερη πράξη τελειώνει στὶς ἐννιάμιση. Μὰ ὁ Γκάτσκη εἶχε ἀποτραβηχθεῖ.

— Καληνύχτα, εἶπε μὲ ἀποχαιρετιστήρια χειρονομία, κ' ἔφυγε γλήγορα σέρνοντας τὸ Βάιλερ ἀπὸ τὸ χέρι. Ἡ Ματίλντη τοὺς ἀκολούθησε μὲ τὸ μᾶτι ὡς ποὺ χάθηκαν στὸ γύρισμα τοῦ δρόμου καὶ ἀναστενάζοντας ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Κατὰ βέθος εἶναι μαγεμένος ποὺ ἔχει αὐτὴ τὴ δικαιολογία, εἶπε μὲ ἀδύνατο χαμόγελο τοῦ ντὲ Κρυλὼφ, ποὺ τὴν κοιτοῦσε μὲ λαίμαργα μάτια.

ΗΛ. Φ. ΗΛΙΟΥ

ΤΟ ΣΕΡΓΙΑΝΙ

— Σεργιάνισες σεργιάνισες στὰ μικρά σου χρόνια, καὶ τώρα; εἶπε καὶ τὸν κοίταξε ἀποφασιστικὰ στὰ μάτια. Ἐξακολούθησε σὲ λίγο.

— Νὰ μὴ μὲ βρίζεις καθόλου. Ἐγὼ θὰ κάμω τὴν κούρα καὶ τὴ δίκαιά μου καὶ ἄς φωνάζεις ὅσο θέλεις.

Ἡ γυναικούλα ποὺ τᾶλεγε εἶτανε κοντὴ καὶ στρουμπουλὴ, μελαχρινή, καὶ λειψματάρα, καὶ ὁ ποὺ τᾶκουγε ἀδύνατος καὶ ψηλὸς μὲ πρόσωπο ἀνθρώπου κουρασμένου καὶ ἀπὸ τὰ λόγια τῆς γυναίκας του, μὰ πιὸ πολὺ ἀκόμα ἀπὸ τὴ ζέστη τοῦ Ἰουλίου. Καὶ σ' ὅτι τοῦ φώναζε, σὰ νὰ μὴν τὴν ἀκουγε, ἔτρωγε μὲ ἡσυχία καὶ ὑπολογισμό.

Μὰ ἐκεῖνη δὲν εἶχε ὄρεξη μόνο μὲ τοὺς μεσημεριανούς πεπονόσπορους πέραγε τὴν ὥρα της.

Ἄρχισε πάλι.

— Ἀμ' νᾶξαιρα ἡ ἄμοιρη πὼς εἶχες τόσο σεργιάνισι δὲ θὰ σ' ἐπαιρνα. Καὶ ποιὸ τὸ ὄφελος ποὺ παντρεύτηκα; ῥώτησε λυπημένα μὰ καὶ ἡμερωμένα, ποιὸ τὸ ὄφελος; ... Στὸ σπίτι τοῦ πατέρα μου εἶχα ὅλα τὰ καλὰ, ὅλα τ' ἀγαθὰ. Ὅτι ἤθελε ἡ καρδιά μου. Ὅχι ἀπὸ τοῦ καλύτερους τοῦ χωριοῦ ὁ πατέρας μου μὰ ὁ πρῶτος!

Στᾶνες, λιβάδια, καὶ τόκιζε. Τὶ εἶτανε νὰ παντρεῖται; Ἐτρωγα ἔπινα συγυριζόμουν, διασκέδαζα. «Ἀποδῶ ἡ Μαριγούλα ἀποκεῖ ἡ Μαριγούλα» σὲ εἶδα καὶ τᾶχασα, ἀρρώστησα.

Τὸν θέλεις μὲ ρωτᾷ ὁ πατέρας μου. Δὲν ξαίρω, εἶπα, δὲν σκέφτηκα. Μὰ τρέχω στὴ θειά μου, τὸν θέλω θειακούλα μου, θαμπώθηκα ἀπὸ τὸ μπόι του!

... Πᾶνε πέντε χρόνια τώρα παντρεμένοι τρεῖς κοῦρες ἔχω κάνει καὶ δὲν εἶδα ὀφέλεια.